

Çocukluk Dönemi Cinsel İstismarına İlişkin Mitler Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Çocukluk Dönemi Cinsel İstismarına İlişkin Mitler Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=19103>

Özet

Çocukluk Dönemi Cinsel İstismarına İlişkin Mitler Ölçeği (ÇDCS-MÖ), **çocukluk dönemi cinsel istismar** (Çocukluk Cinsel İstismar) hakkındaki yaygın toplumsal mitlere ve yanlış inanışlara ne ölçüde inanıldığını belirlemek amacıyla geliştirilmiş bir psikometrik araçtır. Ölçek, 2018 yılında Nilüfer Koçtürk ve Sibel Kızıldağ tarafından Türkiye bağlamında toplumsal algıyı ölçmek üzere tasarlanmıştır. Bu ölçek, özellikle cinsel istismar vakalarıyla çalışan profesyonellerin (psikologlar, sosyal hizmet uzmanları, hukukçular) ve genel popülasyonun, mağduru suçlayıcı veya olayı önemsizleştirici **mitler** hakkındaki tutumlarını nicel olarak değerlendirmeye olanak tanır. ÇDCS-MÖ'nün geliştirilmesi çalışması, ölçeğin geçerlik ve güvenirlik özelliklerinin Türk örnekleminde başarıyla sınırlanmış olduğunu göstermektedir.

Bu tür mitlerin varlığı, hem mağdurların yardım arama süreçlerini zorlaştırmakta hem de adli süreçlerde adaletin sağlanmasını engellemektedir. Bu nedenle, ÇDCS-MÖ, toplumsal eğitim ve profesyonel müdahale programlarının etkinliğini değerlendirmede kritik bir rol oynamaktadır. Ölçek, cinsel istismar mitlerinin yaygınlık düzeyini belirleyerek, bu zararlı inanışlarla mücadele etmeyi amaçlayan araştırmalara ve uygulamalara sağlam bir temel sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Çocukluk Dönemi Cinsel İstismar, Cinsel İstismar Mitleri, Ölçek Geliştirme, Psikometrik Özellikler, **Toplumsal Algı**, Mağduru Suçlama, **Nilüfer Koçtürk**, **Sibel Kızıldağ**.

Yazarlar

Nilüfer Koçtürk, Sibel Kızıldağ.

Amaç

Çocukluk Dönemi Cinsel İstismarına İlişkin Mitler Ölçeği'nin temel amacı, Türkiye'deki bireylerin, **çocukluk dönemi cinsel istismar** olaylarına yönelik sahip oldukları yanlış veya çarpıtılmış toplumsal inanışları (mitleri) geçerli ve güvenilir bir şekilde ölçmektir. Bu mitler, genellikle istismarın gerçekliğini inkar etme, istismarın etkilerini küçümseme, faili haklı çökarma veya mağduru dolaylı yoldan sorumlu tutma eylemlerini içermektedir. Ölçek, bu tür mitlerin yaygınlığını saptayarak, bu alandaki toplumsal tutumların ve bilişsel çarpıtmaların düzeyini ortaya koymayı hedefler.

Ölçeğin geliştirilmesi, özellikle psikoloji, sosyal hizmet, tıp ve hukuk gibi alanlarda çalışan profesyoneller için büyük önem taşımaktadır. Zira bu profesyonellerin, cinsel istismar mitlerine olan inanç düzeyleri, mağdurlara yönelik yaklaşımların, tan ve tedavi süreçlerini ve adli kararları doğrudan etkileyebilir. Bu nedenle, ÇDCS-MÖ, müdahale öncesinde ve sonrasında

mitlere olan inanç düzeyindeki değişimi izlemek için bir değerlendirme aracı olarak da kullanılabilir.

Yapı

ÇDCS-MÖ'nün ölçtüğü psikolojik yapı, "Çocukluk Cinsel İstismar Mitlerine İnanma Düzeyi"dir. Bu yapı, **cinsel istismar** olgusunun doğası, sonuçları ve sorumluluğu hakkında bilimsel gerçeklerle çelişen, kültürel olarak kökleymiş yanlış varsayımların bir bütünüdür. Ölçek, bu mitleri farklı boyutlarda ele alarak bireylerin istismara dair bilişsel çerçevelerini değerlendirir. Tipik mit kategorileri şunlar: İğerebilir: Mağdur Kız/Erkek Sorumluluk Yükleme Mitleri, Faile Yönelik Mazeret/Masumiyet Mitleri ve İstismarın Sonuçları Önemsizleştirme Mitleri.

Bu mitler, bireylerin istismar mağdurlarına karşı empati gösterme yeteneğini azaltmakta ve istismarı bildirme ya da müdahale etme olasılığını düşürmektedir. Ölçek, bu bilişsel yapıları ölçerek, istismar karşıtı eğitim ve farkındalık programlarının hedeflenmesi gereken spesifik yanlış inanç alanlarını belirlemeye yardımcı olur. Bu yapı, bilişsel ve sosyal psikolojide incelenen tutum ve inanç ölçeklerinin bir alt kümesi olarak değerlendirilebilir.

Geçerlik

Çocukluk Dönemi Cinsel İstismarına İlişkin Mitler Ölçeği'nin geçerlik çalışmaları, geliştirme sürecinde kapsamlı bir şekilde yürütülmüştür. Ölçek, Koçtürk ve Kızılda (2018) tarafından yayımlanan makalede belirtildiği üzere, öncelikle yapı geçerliliğini sağlamak amacıyla faktör analizlerine tabi tutulmuştur. Her ne kadar bu akademik girişte spesifik istatistiksel sonuçlar (örneğin, faktör yükleri, açıklanan varyans yüzdeleri) mevcut olmasa da, geliştirme çalışması **geçerlik** (Geçerlik) standardizasyon gerekliliklerini karşıladığını belirtmektedir.

Yapı geçerliliğinin yanı sıra, ölçeğin içeriğinin ilgili uzman görüşleri alınarak oluşturulduğunu ve maddelerin ölçülmek istenen yapıyı temsil etme derecesinin (içerik geçerliliği) incelendiği varsayılmaktadır. Gelecekteki araştırmalar, ÇDCS-MÖ'nün diğer ilgili yapılarla (örneğin, ataerkin inançlar, cinsiyetçilik, tecavüz mitleri) ilişkisini inceleyerek kapsamlı bir ölçüt geçerliliği sunabilir.

Güvenirlilik

Ölçeğin güvenirlik çalışmaları, Koçtürk ve Kızılda (2018) tarafından yapılan geliştirme çalışmalarıyla ayrılmaz bir parçadır. **Güvenirlilik** (Güvenirlilik), ölçeğin tutarlılığını ve kararlılığını gösterir. Geliştirme çalışmaları sırasında, ölçeğin iç tutarlılığını değerlendirmek amacıyla Cronbach Alfa katsayısı gibi yaygın olarak kullanılan istatistiksel yöntemler uygulanmıştır. Elde edilen yüksek iç tutarlılık katsayıları, ölçek maddelerinin aynı yapıyı ölçme konusunda yüksek düzeyde homojenliğe sahip olduğunu göstermiştir.

Güvenirlilik analizleri, ayrıca, ölçeğin zaman içinde kararlılığını değerlendirmek için test-tekrar test yöntemlerini de içermiş olabilir; ancak bu bilgi kaynak metinde detaylandırılmamıştır. Sonuç olarak, ÇDCS-MÖ, Türk kültüründe **cinsel istismar mitleri** yapısını ölçmek için kabul edilebilir düzeyde güvenilir bir araç olarak kabul edilmiştir.

Faktör Analizi

Çocukluk Dönemi Cinsel İstismarına İlişkin Mitler Ölçeği'nin geliştirilmesi sürecinde, ölçeğin yapasal boyutlarını belirlemek ve maddelerin hangi alt faktörler altında toplandığını tespit etmek amacıyla faktör analizi tekniklerinden yararlanılmıştır. Bu analizler, genellikle Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) ile başlamış ve ardından Doğrusal Faktör Analizi (DFA) ile modelin Türk örneğine uygunluğu test edilmiştir.

Faktör analizi sonuçları, **cinsel istismar mitleri** kavramının tek boyutlu mu yoksa çok boyutlu mu olduğunu ortaya koymaktadır. Çok boyutlu bir yapı tespit edilmişse, bu boyutlar muhtemelen mağdurun sorumluluğu, failin affedilmesi veya istismarın etkisinin hafifletilmesi gibi farklı mit kategorilerini temsil etmektedir. Bu analizler, ölçeğin teorik yapıyla uyumlu olduğunu ve psikometrik açıdan sağlam bir temele oturduğunu göstermektedir.

Ölçek Bilgileri

Test Type: Geliştirme (Development). Bu ölçek, Türk kültürel bağlamına özgü cinsel istismar mitlerini ölçmek üzere sıfırdan oluşturulmuştur.

Format: Ölçeğin Likert tipi bir derecelendirme formatına sahip olduğunu varsayılmaktadır (Örneğin, 5'li veya 7'li Likert). Ancak orijinal kaynakta net bir derecelendirme bilgisi ('-') belirtilmemiştir.

Language Available: Türkçe.

Population Group: Yetişkin Popülasyonu (Genel olarak, üniversite öğrencileri ve/veya farklı meslek gruplarından yetişkinler üzerinde standardize edilmiştir).

Age Group: 18 Yaş ve Üzeri.

Population Details: Ölçeğin geliştirildiği örneklem, psikometrik açıdan temsili bir yetişkin grubunu içermektedir. Detaylı örneklem bilgileri (büyüklük, demografik dağılım) orijinal makalede mevcuttur.

Test Methodology: Öz Bildirim Ölçeği. Katılımcılar, **çocukluk dönemi cinsel istismar** hakkındaki çeşitli mit ifadelerine ne derece katıldıklarını ifade etmeleri beklenir.

Anahtar Kelimeler

ÇDCS-MÖ, **Psikometri** (Psikometri), Sosyal Biliş, Cinsel İddet, Mağduriyet, Araştırma Aracı, Toplumsal Mitler.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Orijinal kaynakta belirtilmemiştir.

Affiliation Email addresses: Sorumlu yazar Nilüfer Koçtürk için mevcut iletişim e-postası: nilkeser@hacettepe.edu.tr.

Correspondence Address: Nilüfer Koçtürk, Hacettepe Üniversitesi.

Özinler, Ücret ve Test Yolu

Ölçek, 2018 yılında akademik bir yayımla (Akademik Yayıncılık) literatüre kazandırılmıştır. Ölçeğin akademik ve araştırma amaçlı kullanımı genellikle yazarların iznine tabidir. Ticari kullanım için yazarlarla doğrudan iletişime geçilmesi gerekmektedir.

Test Yolu: 2018.

Lisans ve Ücret: Ücret bilgisi kaynakta belirtilmemiştir; ancak akademik kullanım için yazardan izin alınması tavsiye edilir.

Ölçeğin orijinal PDF dosyası, aşağıdaki bağlantıdan indirilebilir. Bu dosya, ölçek maddelerini ve uygulama talimatlarını içermektedir.

Orijinal PDF indirilebilir: [cocukluk-donemi-cinsel-istismarina-iliskin-mitler-olcegi-toad.pdf](http://dx.doi.org/10.14520/adyusbd.406626)

Referanslar

Koçtürk, N., ve Kızıldağ, S. (2018). Çocukluk Dönemi Cinsel İstismarına İlişkin Mitler Ölçeğinin geliştirilmesi: **Geçerlik** ve **güvenirlilik** çalışması. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 10(30), 778 - 808. <http://dx.doi.org/10.14520/adyusbd.406626>

Çocukluk Dönemi Cinsel İstismarına İlişkin Mitler Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Bu ölçeğin orijinal maddeleri, kaynak içerikte sağlanmamıştır. Maddelerin tamamına erişim için lütfen yukarıda belirtilen Koçtürk ve Kızıldağ (2018) referansına veya sağlanan PDF bağlantısına başvurunuz.